

AZİZ ALACA'NIN SİNEMA YOLCULUĞUNA DAİR KISA BİR SÖYLEŞİ

Eda Güngör Korçak

Aziz Alaca, sinema yoluyla hafızamızda izler bırakan, ruhumuza dokunan hikayeler anlatmayı başaran bir yönetmen. *Göl Kenarı* ve *Kruvasan* gibi filmleri, hayatın detaylarındaki anlamı gözler önüne seriyor. Onunla sinemasının derinliklerine, ilham aldığı dünyalara ve perde arkasındaki hikayelere doğru bir yolculuğa çıkıyoruz. Keyifli bir sohbet sizleri bekliyor!

Eda Güngör Korçak (EGK): *Kısaca “Aziz Alaca” kimdir, okuyucularımıza biraz kendinden bahseder misin? Hayatında seni sinemaya yönelten öğeleri de özellikle duymak isteriz.*

Aziz Alaca (AA): Film izlemek çocukluğumdan beri beni çok heyecanlandıran bir olaydı. Ama bunu bir meslek olarak yapmayı düşünmem çok sonraları oldu. Üniversite de mühendislik okudum. Ama hayatımın bir noktasında artık ertelemeyi ve şartların olgunlaşmasını beklemek yerine “allah büyük” diyerek 2020’de daha ciddi ilgilenmeye başladım. Yaptığım kısa filmler iyi bir festival performansı gösterdiler. Ardından 2023 de ilk uzun metraj filmim olan **Tek Başına**’yı çektim. Şu an **100. Yıl** isimli bir YouTube dizisi çekiyorum. Yeni projelerim de yolda.

Çocukken film izlemeyi çok severdim her çocuk gibi. 14-15 yaşlarındayken (tabii **Kubrick**’i filan tanıımıyordum) tarihi savaş filmi olarak **Kubrick**’in **Spartaküs** filmi izlemiştım. Film bittiğinde bunun tarihi-savaş filmi olmanın ötesinde “özgürlük” üzerine bir şeyler söylediğini hissetmişim. Sinemanın görünen öykünün ötesinde alt metinlerle seyircisinin dünyaya bakışını etkileyebileceğini hissetmişim ve bu çok heyecan verici gelmişti bana.

EGK: *Yakında izleyicisiyle buluşacak olan uzun metraj filmin Tek Başına’ya gelmeden önce bugüne kadar yaptığın kısa filmlerden biraz bahseder misin? Benim bildiklerim arasında Göl Kenarı, Kruvasan ve The Artist filmleri var. En çok Göl Kenarı ismini duyurma fırsatı buldu sanırım. O filmi farklı kılan neydi sence?*

AA: *The Artist*’i ilk 2014’de çektim. Daha iyi bir versiyonunu 2019’da tekrar çektim, ama yine de istediğim gibi olmadı. Sonra *Germiyan’ın Renkleri* belgeselini ve BluTV için *Ankara Havası* dizisini yaptım. Ama 2021’de yaptığım

Göl Kenarı benim kamerayı kullanmadığım, kameramanın, sesçinin, yapım sorumlusunun olduğu 8 kişilik bir ekiple yaptığım ilk filmimdi. **Kruvasan** yine benzer şartlarda çekildi. Dediğiniz gibi **Göl Kenarı**'nın görünürlüğü, festival başarısı daha yüksek oldu. Bunda **Göl Kenarı**'nın bir kasaba öyküsü olması ve İran Sineması estetiğine dayanması bence çok etkili. **Kruvasan** yalnızlık üzerine bir şehir hikayesi, daha avangart bir kurgusu var, daha sert bir film. Ama köy-kasaba öykülerinin festivallerce daha fazla sevileceğini biliyordum. Ama ben şahsen **Kruvasan**'ı daha çok seviyorum. Beni daha iyi ifade eden bir film. Festival ön jürileri benden farklı düşündüler ama.

EGK: *Kruvasan filminin hikayesini ben çok sevmiştim açıkçası. Filmin hikayesi ve filmde kullandığın renklerin uyumu beni çok etkilemişti. Göl Kenarı ile farklı bir çizgide olduğunu düşünüyorum kendi adıma. Kruvasan filminin çıkış noktasının, duyduğun bir hikaye olduğunu belirtmiştin önceki konuşmalarımızda. Acaba o hikayeyi kısa filme dönüştürmeye götüren şey neydi? Seni hangi noktada etkiledi o hikaye?*

AA: Buradaki hikayeyi 90'lı yıllarda izleme şansım olmayan bir kısa filmin öyküsü olarak duymuştum. Şehir mimarisinin sinemada bir anlatım aracı olabileceğine dair bir konuşmada anlatılmıştı. Fikrin politik bir bakışı taşımasının yanında bir aşk hikayesi olması sanırım beni çarpmıştı. Kısmet 2023 yılınaymış. Ben de Ankara'yı fon olarak kullanarak öyküyü yorumladım. Dediğiniz gibi renk tasarımında ve kurguda biraz daha sıra dışı, sert şeyler denedim. Sanırım yapıdaki

sertlikle filmin genel melankolik havası arasındaki zıtlık, politik bakışı olan bir aşk öyküsü olması seyircide bir karşılık buldu.

Göl Kenarı'ndan sonra farklı bir dil denemek istedim. **Tek Başına** filminde de daha farklı bir dil tutturmaya çalıştım. Sanırım ben dilini oturtmuş auteur bir yönetmen sınıfına girmiyorum, her projeyi o anki moduma göre veya bana hissettirdikleriyle başka bir dile taşımayı seviyorum.

EGK: *Kısa filmlerden uzun soluklu bir maceraya atlamak çok da kolay olmasa gerek. Tek Başına filminde yapım-yönetim sürecinde seni zorlayan noktalar nelerdi?*

AA: Film yapmak her zaman çok zor bir iş olmuş dünyada da bizde de. Ama her zaman da kafayı kırmış sinemacılar çıkıp ezber bozmaya cesaret etmişler. İyi ki de öyle olmuş, olmaya da devam ediyor. Burada uzun uzun film yapımının zorluklarını anlatmak çok anlamlı gelmiyor bana. Zaten bu yazıyı okuyan herkes benzer şeyleri duymuştur, biliyordur. Ama şunu söylemek isterim bir uzun metraj süre olarak ortalama 5-6 kısa filme tekabül eder. Ama bir uzun metraj 5-6 kısıdan çok daha zor. Burada fiziki zorlukları kastetmiyorum, finans, çekimin uzun olması, daha fazla oyuncuyla uğraşmak, kalabalık bir set gibi. Yaratıcılık anlamında da kısıdan çok farklı bir yapısı var. Çok zorlayıcı olabiliyor. Ayrıca uzun metraj ile ticari bir potaya giriyorsunuz. Kısaldan kimse para kazanmayı zaten beklemiyor. Ama uzun olunca ciddi bir finansal yatırım da var ortada. Bunu tekrar geri getirmek sizin kariyerinizde bir dönüm noktası olabilir. Kısacası uzun metrajlı filmlerde çok daha fazla kaygı, risk ve meydan okuma var. Hem finansal hem de kreatif anlamda. Sorunuza dönersem, işin en zoru yatırılan finansı tekrar geri çevirmek sanırım.

Dağıtımçı, reklamcı, PR ajansı, dijitale uygun mu, kanal satışı gibi sinemayı sanat olarak görenlerin alışık olmadığı terimlerle boğuşmak zorundasınız.

EGK: Senaryo yazım sürecinde nasıl bir yol izlersin? Hangi noktada “Evet, bu hikayeyi anlatmam” lazım diyerek film yapım aşamasına geçersin? Aynı anda birden fazla senaryo üzerinde çalışır mesela bazı yönetmenler, senin çalışma şeklin de böyle mi? Yoksa sen tek senaryoya mı odaklanırsın? Fikirlerini aldığın, ortak çalıştığın insanlar var mı?

AA: Bende önce küçük bir fikir oluyor. Bu olay, karakter, kavram, her şey olabilir. *Göl Kenarı*'nda bir kasaba kızının beklenmedik bir gebelikle karşılaşması, *Kruvasan*'da yaşadığımız şehirlerin hayatımızın aşkını elimizden alması, bizi yalnızlaştırması, *Tek Başına*'da yeteneksiz bir bar şarkıcısının Rock Star olmak için kaderine meydan okuması temel çıkış noktalarımdı. Bu çıkış noktası bir süre peşinizi bırakmıyorsa o hikayeyi anlatmak istediğiniz anlamına gelir sanırım. Sonrasında bir olay örgüsü ve karakterler tasarlamak ve en son oturup diyalog döşemek gibi bir sıralamam var benim. Ama direkt “Sahne 1” diyerek yazmaya başlayanlar da var. Ben biraz daha mühendisçe yaklaşıyorum. Bu benim öyküyle arama mesafe koymamı da sağlıyor.

Aynı anda birden çok fikir aklımda dönebilir ama senaryo yazmaya başlamadan önceki öykü tasarımı evresinde sanırım tek öyküye odaklanmayı tercih ederim. Ama yeniden yazmak için verdiğim birkaç haftalık aralarda başka bir şey çalışabiliyorum. Ama sanırım herkesin bir tarzı var. Mesela ben çok hızlı üretiyorum, odaklandığımda 1-2 haftada kısa film, 2-3 ayda uzun film yazabilirim, yazdım, yazıyorum. Bazı yönetmen arkadaşlar daha uzun aralar vererek, onların deyimiyle projelerini “demlenmeye” bırakmayı seviyorlar.

EGK: Tek Başına filminde müzisyen Tamer’in hikayesini izliyoruz (spoiler vermeyeceğim). Öncelikle bu filmde İlhan Şen, Ümit Beste Kargın, Renan Bilek gibi ünlü isimler ile çalıştın. Oyuncu seçimleri neye göre belirlendi, nasıl bir yol izlediniz? Bize biraz bunlardan bahseder misin?

AA: Bence iyi bir filmi spoiler öldüremez, rahat olabilirsiniz. *Titanic*'in batacağını herkes biliyordu ama film bütün gişe rekorlarını kırdı. Spoileri ben vereyim, filmin sonunda Tamer bir Rock Starı olmuyor.

Film için bir cast direktörü ile çalıştık, **Songül Karaaslan**. Özellikle oyuncu ilişkilerinde cast direktörü çok faydalı. Oyuncuların ayrı bir dünyası, farklı ilgileri

ve kaygıları var bizlere göre. Bir cast direktörü filmin ekibine göre oyuncular ve menajerlerle çok daha etkin bir iletişim kurabilir. Tavsiye edeyim hemen.

Tek Başına'nın oyuncu seçmelerinde çok da elimiz rahat değildi. Çok az paramız vardı, tanınmış bir yönetmen değilim, ilk filmim, arkamızda Ay Yapım, BKM veya TAFF gibi güçlü bir şirket yok. Ama **Songül** en ufak role kadar çalıştı, önerilerde bulundu, bazen yaşından, bazen fiziki özelliklerinden, bazen takvimden dolayı birileri olmadı, birileri oldu. Ben mesela Tamer karakteri için daha zayıf görünümlü, daha "çirkin" birini hayal etmiştim. Ama İlhan uzun boylu ve yakışıklı. Ama iyi ki de oldu. Çok yetenekli bir oyuncu. Çok büyük şans oldu bizim için.

Yani "bu rolü zaten o oyuncuyu düşünerek yazdım" bence kariyerinin başındaki bir yönetmen için biraz fazla lüks. Film yapımının hemen her aşamasında olduğu gibi oyuncu seçerken de bir "optimizasyon" yapıyorsunuz. Ama 6. hissiziniz "hayır" dediği biriyle de çalışmamak lazım. Yine oyuncuların set performansları yönetmenler arasında sorulan sorulardan biridir. Sete zamanında geliyor mu, ezberine dikkat ediyor mu, karakteri çalışıyor mu... Bunlar yetenek kadar önemli olabiliyor.

EGK: Yaptığın filmler arasında kendini en çok ifade edebildiğin film hangisi oldu bugüne kadar?

AA: Kısa bir cevap olacak ama *Tek Başına*.

EGK: Sansürün ve festivallere yönelik eleştirilerin havada uçtuğu bir dönemdeyiz. Geçen yıl Altın Portakal 'da finale kalan Kruvasan filmin sansür nedeniyle izleyiciyle buluşamamıştı maalesef. Bu kadar festivallerin içinde yer alan bir yönetmen olarak film festivallerinden beklentin nedir?

AA: Festivallerden beklentimiz seçilen filmlerin olabilecek en iyi koşullarda gösteriminin yapılması. Duyuruların iyi yapılarak salonun doldurulması ve kısa filmcilere üvey evlat gibi davranılmaması, iletişimin iyi kurulması. Yeri gelmişken söyleyeyim İşçi Filmleri Festivali'ni anmak isterim. Tabii ki Antalya, İstanbul, Ankara gibi köklü festivallerin olanakları ve konforu çok yüksek. Ama İFF elindeki olanakları en iyi şekilde, efektif kullanan festival. **Kruvasan** seçildi bu festivale, filmi çok sahiplendiler, Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, Ardahan gibi 6-7 farklı şehirde filmi gösterdiler. Her seferinde bilgilendirme mailleri attılar. Bunu da bir grup gönüllü ile yapıyorlar. Teşekkür etmiş olayım.

EGK: Son bir soru: Sana ilham veren yönetmen ve/veya film var mıdır?

AA: Tabii ki çok sayıda yönetmen sayabilirim. Ama sanırım **Spielberg**, **Tarantino** ve **Pasolini**'nin bende anam babam kadar emekleri var. Yine Yeşilçam zamanından **Ertem Eğilmez** çok büyük bir öykü anlatıcısı. **Mejid Mejidi**'yi de çok severim. Bu liste bitmez ama **Nuri Bilge Ceylan** ile noktalayalım istersen.

